

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hyszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Królestwo Polskie. — Turcya. — Rzecz domowa. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 10. marca. W c. k. 7miej wojskowej komisji śledczej w Wadowicach skazani zostali d. 5. listop. 1850 r. za zatajenie broni:

Józef Franz, rodem z Szczepanowic w Szlązku pruskim obwodzie Falkenbergskim, ślusarz w Bugaju, dom. Kalwarya w obwodzie Wadowickim na sześćtygodniowy areszt w sztokhauzie.

Franciszek Kciuk, rodem z Polegowic tego samego domin. w obwodzie Wadowickim, 25 lat mający, żonaty, bezdzietny, właściciel gruntu na czterytygodniowy areszt.

Dnia 6. listopada skazani zostali: *Konrad Wenzl*, rodem z Krakowa, rel. kat., bezżenny, 30 lat mający, pełnomocnik dominium Mikołaj, i

Józef Czyżowski, rodem z Slemiena, w obwodzie Wadowickim, 29 lat mający, rel. kat., bezżenny, reprezentant dominikalny domin. Mikołaj, za przekroczenie stanu obłożenia przez dawanie przytułku i udział w niem przez ułatwienie ucieczki, a mianowicie p. Konrad Wenzl na 4rotygodniowy, a mandataryusz Czyżowski na 14-dniowy areszt u profosa.

Sprawy krajowe.

(Dary na rzecz lokalnego funduszu inwalidów.)

Lwów, 12. marca. Szlachetni przyjaciele ludzkości wspierają ciągle jeszcze dobroczynnymi datkami patriotyczne przedsięwzięcie zakładu dla inwalidów miejscowych. — Na dowód czynnego udziału w tym patriotycznym instytucie, który przez nowoczesne wypadki tak wielce stał się potrzebnym, ogłaszamy dalszy spis ofiar wpłynionych, i tem usilniej zapraszamy wspaniałych mieszkańców stolicy do dalszych datków, gdyż w ostatnim czasie powróciło znnowu kilku inwalidów do ojczystej zagrody, którzy w nieszczęśliwym swem położeniu do współczucia swych braci zupełnie nabyli prawa.

Cech introligatorski przysłał 5r. Pierwszy batalion landwery pułku piechoty hrabi Nugent 157r. 52k. Obwodowy urząd Stanisławowski za sprzedaż artykułów patriotycznych 21kr. Dominium Dubiecko w drodze składki 30r. 39kr. Dominium Dobra 1r. 17k. Księgarz Jan Milikowski cesyonował wpłyniony już dług wexlu wraz z prowizją w kwocie 104r. Jakób Süßman 50r. Jego Excelencya c. k. feldzeugmeister Retscy w procentach z kapitału 100r. Gmina Jaślińska i Wisłok-wielki, następnie dzierżawca dóbr Ignacy Stebnicki 76r. 57 $\frac{1}{2}$ kr. Dochód z balów, danych przez uprzywil. towarzystwo strzelców w tegorocznym karnawale dla zamiarów dobroczynności 65r. 23 $\frac{1}{4}$ k. W ogóle 591r. 30k. Doliczywszy do tego kwotę dawniejszą 9148r. 6k. wypadnie suma 9739r. 36kr. m. k.

Za te dobroczynne dary oświadcza się szlachetnym dawcom najczulszą podziękę.

(Handel drzewem na Dniestrze i Prucie.)

Lwów, 7. marca. Jesteśmy w stanie podać tu niektóre ważne z niezawodnych źródeł czerpane data o handlu drzewem na Dniestrze i Prucie do wiadomości czytelników naszych. Sprawozdanie to tyczy się najwięcej handlu tym dla Galicyi i Bukowiny tak ważnym artykułem w kierunku ku Besarabii i Mołdawii.

Korespondent nasz pisze:

Besarabski handel drzewem odbywa się na obndwu rzekach, Prucie i Dniestrze. Piérwszą rzeką spławiają wyłącznie bukowińskie drzewo budulcowe, zazwyczaj sosny lub jodły, a mianowicie po lewym brzegu do Besarabii a po prawym do Mołdawii.

Taksy cłowe za drzewo wprowadzone przez granicę krajową do Rosyi są podług najnowszój z dniem 1/13 stycznia 1851 wprowadzonój w życie rosyjskiej taryfy cłowej następujące:

Jodły, sosny, buczyna i wiązy w stanie surowym są wolne od opłaty cła; również

Drzewo instrumentowe ze wspomnionych gatunków drzewa;

Tarcice wszelkiego rodzaju;

Dzwony do kół i drzewo stelmaskie.

Dębowe belki zwane Klayy, drzewo okrętowe, maszty i krowkie, wszelkiego rodzaju drzewo budulcowe w stanie surowym, dy-

szle, obręcze, gonty itp., jakoteż wszelkiego rodzaju drzewo bednarskie i ciesielskie. Zatem na przywóz takiego drzewa nie są nałożone żadne taksy cłowe.

Wykazy pod względem wywozu drzewa z Austrii w r. 1849 i 1850 przez obadwa miejsca składowe Nowoselice nad Prutem i Kozaczówka nad Dniestrem, podają następujące liczby:

W roku 1850:

Przez Kozaczówkę:

Wywieziono drzewa budulcowego i opałowego za 102,399 zlr. Wszelkiego rodzaju statków za 189,712 zlr. m. k.

Przez Nowoselice:

Drzewa budulcowego za 83,692 zlr.

Towarów drewnianych za 80,600 zlr.

W roku 1849:

Przez Kozaczówkę:

Drzewa budulcowego i na opał za 98,858 zlr.

Statków za 108,611 zlr.

Przez Nowoselice:

Drzewa budulcowego za 108,309 zlr.

Towarów drewnianych za 120,000 zlr. m.k.

Głównem miejscem składowem dla handlu drzewem z Austrii do Rosyi południowój są Nowoselice, zkąd drzewo nie tylko spławiają dalej Prutem ale nawet wozami transportują do poblizkich miejsc składowych nad Dniestrem, Chołym i Żwaniec; oprócz tego są jeszcze głównymi miejscami składowymi dla handlu drzewem na rzecę Prut do Besarabii:

Lipkany, Kojaczeny w pobliżu Foleszty, Skulpjani, Leodo, Kahl i Reni.

Miejscami zaś składowymi nad Dniestrem są:

Żwaniec, Mohilew, Raszków, Kalus, Bender i Majak.

Do poszukiwanych najbardziej gatunków drzewa należą: sosny i jodły do budowli a ceny sprzedaży ich na górnym Dniestrze są następujące:

a) Belki i pnie długości 15—21 arszynów, a od cieńszego końca mające 1/2 arszyna w średnicy po 1 r. s. za sztukę.

b) Krokwie, których zazwyczaj idzie 30 na jeden spław, długości 15 arszynów po 25 kopijek sr. za sztukę.

c) Tarcice 1 1/2 calowe, długości 7 1/2 arszynów za sto 16 rubl. sr.

d) Tarcice 2 i 2 1/2 calowe lub 1/2 arszyna szerokie a 7 1/2 arszynów długości za sto 30 r. sr.

e) Łaty proste rzniete z desek za sto 5r. sr.

f) Zwyczajne łaty drażkowe za sto 2 1/2 r. sr.

g) Żerdzie za 1000 sztuk 2 1/4 r. sr.

h) Dranice, trzaski i cienkie deszczułki za 1000 sztuk 2 r. sr.

Handel drzewem na Dniestrze jest daleko większy niż na rzecę Prut, ponieważ Dniestr o wiele szerszy i głębszy i spokojniejszy, gdy tymczasem na rzecę Prut tylko lżejsze drzewo budulcowe spławiane być może.

Dniestrem spławiają także do Rosyi rozmaite gotowe, w Galicyi wyrabiane statki, a nawet grube drzewo okrętowe z galicyjskich lasów miałyby dość znaczny odbyt w południowój Rosyi.

Ordynaryjne towary drewniane, jako to roboty ciesielskie i stolarskie, naczyń itp. mogłyby także z korzyścią być wywożone. Rząd rosyjski proteguje bardzo handel drzewem do południowój Rosyi na rzekach Dniestrze i Prucie, i nietylko w roku 1848 uwolnił go na pięć lat od wszelkiej opłaty ceł przywozowych, ale dozwolił nawet wszystkim cudzoziemcom bez różnicy wyznania brać udział w tej gałęzi zarobkowości.

(Litogr. „Koresp. austr.“ w odpowiedzi na artykuł gazety „Times“ o stanowisku Austrii.)

Wiedeń, 9. marca. Dziennik *Times* umieścił w jednym z ostatnich numerów swoich dobitny artykuł o stanowisku Austrii, w którym na wstępie zaraz uholéwa nad spowodowaném terazniejszą kwestyą gabinetową zawikłaniem w polityce angielskiej, ponieważ przeto rząd angielski pozbawiony został potrzebnej sily ku temu, aby mógł stanowczo wpływać na sprawy stałego ładu. W dalszym ciągu artykułu tego uznane są wprawdzie zasługi terazniejszego rządu austriackiego tak około dobra własnego kraju jako też pod względem porządku europejskiego, lecz oraz wyrażone jest przytem cokolwiek lekliwe życzenie, a raczej zapytanie, czyli Austriya zawsze jeszcze jest owém konserwacyjnem a nie agresyjnem państwem, na którym Anglia tak często opierała nadzieje swoje. Prawda to, że ani francuski ani angielski rząd nie są w stanie teraz wystąpić z taką przewagą jak Austriya wspierana energią takiego polityka jak książę Schwarzenberg; wszelako obawiać się potrzeba, że właśnie ta sama okoliczność może doprowadzić ją do tego, iż w końcu będzie mu-

siała natrafić na rozmaite i bardzo uporeczywe trudności. W razie targnięcia się na niepodległość Szwajcaryi lub instytucje Piemontu wystąpiłyby bez wątpienia i Anglia i Francya jednomyślnie dla odparcia podobnych ataków. Przytoczone tu obawy dziennika *Times* nie są niczem innem, jak tylko echem niepokojących pogłosek gazetarskich, które rozszerzane od kraju do kraju w końcu także i na wybrzeże Anglii się dostały. Naszém zdaniem jednak nieodpowiadają one ani stosunkom teraźniejszym, ani rzeczywistym faktom. Nigdy jeszcze polityka Austrii nie była zaczepną, lecz zawsze zmierzała głównie do utrzymania równowagi europejskiej, spokoju świata i porządku publicznego. Tęj samej drogi trzyma się jak najściślej także i polityka teraźniejszego gabinetu austriackiego, albowiem wiadomo to powszechnie, że pomyślnie stanowisko swoje zawdzięcza jedynie tylko potędze idei konserwacyjnej i niezachwianemu trzymaniu się tej zasady. Mogą wprawdzie zajść nadzwyczajne wypadki jakieś, że sam obowiązek własnego utrzymania się nakazywałby jakiemu państwu przytłumić na obcym terytorjum pożar zagrażającej rewolucyi: lecz potrzeby takiej niema w tej chwili bynajmniej a zresztą żaden polityk roztropny i oględny niezwykły bez przyczyny wywoływać kwestyi naglących. W istocie niepodobna zaprzeczyć, że ruchy emigracyjne w Szwajcaryi i chwiejące się stanowisko Piemontu zdolne są poniekąd do wywołania obawy politycznej; lecz pomiędzy obawą taką a planami interwencji zachodzi niezmierna różnica, a my jesteśmy w stanie zapewnić czytelników naszych (pisze litogr. kor. austr.) że planów takich niema bynajmniej na celu teraźniejszy gabinet austriacki.

(Proces za oszczerstwo.)

Wenecya, 4. marca. Przed kilką dniami sprzedawała tu pewna osoba kilku obywatelom miejskim w Wenecyi proch do strzelania, a niektórzy z nich mniej ostrożni dali się podejść, i weszli z nią w ugody kupna. Sprzedawca wnosząc, że kto proch kupuje, musi też posiadać broń palną, doniósł ich do zwierzchności, która kazała natychmiast przedsięwziąć ostre śledztwo. Wszakoz przy rewizyi pomieszkań nie znaleziono ani śladu jakiegokolwiek broni. JE. jenerałny gubernator, jenerał jazdy Gorzkowski, dowiedziawszy się o tém, kazał denuncyantowi wytoczyć natychmiast proces za oszczerstwo. (*Lit.*)

(Kurs wiedeński 10. marca 1851.)

Obligacje długu państwa 5% — 96³/₁₆; 4¹/₂% — 84¹³/₁₆; 4% — 76¹/₂. 4% z r. 1850 — —; 3% — —. Losy z r. 1834 — —; z r. 1839 — 298³/₄. Wiedeńskie miejsko bankowe 2¹/₂% — —. Akcje bankowe 1262. Akcje kolei północ. 1311¹/₄. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie 126. Budwejskie 256. Dunajskiej żeglugi parow. —. Loyd 620.

Hiszpania.

(Depesza telegraficzna.)

Dekretem Jej Mości królowy powołano 55,000 ludzi pod broń. *Independance belge* z 5. b. m. zbija pogłoskę, jakoby odwołano hiszpańskiego ambasadora w Paryżu księcia Sotomayor i zastąpiono go panem Donoso Cortes.

Anglia.

(Depesza telegraficzna.)

Liverpool, 5. marca. Przybyło tu 240 Węgrów z Konstantynopola.

(Sprawy parlamentu.)

Londyn, 4. marca. *Wizbie wyższej* zapowiedział wczoraj margrabia *Lansdowne*, a w izbie niższej lord *John Russel*, że królowa, gdy się lordowi Stanley niepowiodło złożyć nowy gabinet, prosiła księcia Wellingtona o radę. W niedzielę wieczór otrzymała Jej Mość list od księcia, w poniedziałek w południe był lord *John Russel* do niej przywołany, i dowiedział się, że książę jest za rekonstrukcją starego gabinetu, i że królowa przystała na to. Potem oznajmił lord *John*, że w piątek wystąpi z bilem o tytułach kościelnych, do którego czasu *Sir G. Grey* wypracuje wszystkie zmiany, jakim ten bil według propozycji rządu ma ulec, nim przyjdzie do drugiego odczytania. Resztę dziennego porządku, równie jak wszystkie inne do dyskusyi przygotowane punkta, proponuje podobnie na piątek odłożyć; wtedy oznajmi, jaką drogą zamysła się rząd puścić i kiedy ma być przedłożony nowy budżet.

Niektórzy członkowie starali się wszelkimi sposobami nakłonić lorda, by im dał dalsze napomknienia o tych zmianach, równie jak względem budżetu, jednakże odmówił wszelkie dalsze objaśnienie. — Lord *John Manners* oświadczył, że rząd ze strony izby nie ma się spodziewać odporu, jednakże, jeżeliby nie miano względu na uznany w mowie od tronu ucisk rolników, tedy pan *D'Israeli* będzie prosić izbę o takowe rozporządzenie. — Margrabia *Granby* zaprzeczył, że lord *Stanley* zamierza nałożyć na żywność ludu podatek; jest on tylko za umiarkowanym cłem od zagranicznego zboża. — Późem nastąpiło odroczenie aż do piątku.

Francya.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 7. marca. W sali konferencyjnej izby prawodawczej toczyły się bardzo namiętne dyskusye. Minister *Waisse* oświadcza, że wybory do gwardyi narodowej odbędą się dnia 25. b. m. według powszechnego prawa głosowania. Komisya żąda, ażeby i tu zastósowano ustawę z dnia 31. maja. Interpelacye zapowiedziano na jutro. Trybunał kasacyjny oświadcza, że sądy policyi poprawczej są kompetentne w sprawach przekroczenia druku. Pan *Carlier* powrócił. Komisya budżetu jest kompletnie utworzona, trzech członków należy do opozycji.

(Wiadomości z Paryża z d. 5. marca.)

Paryż, 5. marca. W wydziałach zgromadzenia narodowego rozpoczęły się dziś obrady nad budżetem, a trzy z pomiędzy nich mianowały już komisarzy. Słychać, że dotyczące się dyskusye nieodpowiadały poniekąd ważności przedmiotu. W ogóle przeważało zdanie, że stan finansów niebardzo pomyślny, i że koniecznie potrzeba reform; lecz pomimo to uchwaliła większość, nierobić nic w tej chwili. Tak samo dzieje się tu ze wszystkimi sprawami. Zrazu uzasadniają potrzebę reform, lecz gdy przyjdzie działać, zastaniają się niestósownością chwili, i odwlekają przeprowadzenie reform od dnia do dnia, od roku do roku, aż w końcu nieszczęsne zdarzenie jakie oddali ich zupełnie od celu, który stopniowo bez wstrząśnienia osiągnąć było można.

Komisya zajmująca się rozpoznaniem ustawy dla gmin pracuje bez ustanku. W tych dniach wydała ona nowe wotum na niekorzyść władzy wykonawczej i uchwaliła, aby na przyszłość mianowanie rad prefekturalnych niezależało już od władzy wykonawczej. Wszakoz jak już wspominaliśmy dawniej, niepodobna przypuszczać nawet, aby teraźniejsze zgromadzenie mogło obradować jeszcze nad ustawą o gminach.

(*Gaz. Wrocl.*)

(Poczta francuska z dnia 4. marca.)

Paryż, 4. marca. Najpiękniejsze powietrze sprzyjało dziś wielkiej procesyi pojazdów i osób spacerujących, które się każdego roku w mardi gras na bulwarach Paryża zgromadzają. Tłum ludu ze wszystkich punktów miasta był bardzo wielki. Nawet kilka powozów pokazało się z maskami. Niesłyszeliśmy, aby gdzie zaszedł jaki nieporządek. Trzy woły, które po mieście oprowadzano, zowią się: *Liberté, le Champy* i *le Californien*.

— *Odilon Barrot* przedłożył petycję kilku proboszczów, którzy żądają zaprowadzenia kas pensyi dla księży.

— Za kilka dni wymaszeruje ztąd cztery lub pięciu pułków załogi paryskiej. Niektóre udadzą się w kierunku do departamentów wschodnich, pułk 39 odejdzie do *Bourg*. Pułki te ukończyły powiększej części przepisany regulaminem swój pobyt w Paryżu, i będą zastąpione przez inne, na które teraz przypada kolej garnizonować w Paryżu.

— Zmarły marszałek *Fode de la Brunerie* pozostawił jak słychać, ciekawe pamiątki o wojnie hiszpańskiej z roku 1823, w której był szefem korpusu inżynierów. Zapewniają, że wielką wagę pokładał w tych memoarach, i kilką dniami przed śmiercią zajmował się jeszcze ich przeglądaniem.

— W przyszły czwartek zacznie *Abbé Lacordaire* swoje kazania w *Notre Dame de Paris*.

Belgia.

(Projekt założenia kolei żelaznej z Brukseli do Arlon.)

Zaprojektowany jeszcze w roku 1846, a później na niektórych miejscach już rozpoczęty plan poprowadzenia kolei żelaznej z Brukseli na *Namur* do *Arlon*, będzie w tym roku znów wykonywany. Kompania *Great-Luxemburg* podała belgijskiemu rządowi dogodne propozycje, i chce ten plan wykonać pod warunkiem, aby jej pozwolono także założyć żelazną kolej między *Löwen* i *Sambre*, i żeby rząd zagwarantował 4% prowizyi do sumy 16 milionów franków, która będzie obrócona na przestrzeń z *Namur* do *Arlon*. W Belgii i Anglii ujmuja się za tém przedsiębiorstwem szczególnie z tego powodu, bo przez tę kolej żelazną połączonoby jak najkrótszą drogą morze Północne z morzem Adryatyckiem. Zamysłają tu z rządem Wielkiego księstwa *Luxemburgskiego* zawrzeć traktat względem pościągnięcia namienionej kolei od granicy belgijskiej przez to Wielkie księstwo w kierunku na *Tryer*, i jak słychać, uczyniono także do tutejszego rządu zapytanie względem dalszego budowania tej kolei na pruskiej ziemi. *Lloyd* ofiarował towarzystwu znaczne kapitały na wykonanie tego przedsiębiorstwa.

Szwajcaryja.

(Nota papiężka do rady federacyjnej.)

Z nad rzeki Aar 28. lutego. Pełnomocnik apostolski w Szwajcaryi *Monsig Bovieri* doręczył radzie federacyjnej datowaną z 30go stycznia 1851 notę papiężką, w której Ojciec święty protestuje przeciw wszelkim od roku 1847 ze strony federacyi popełnionym nadużyciom ze szkoda kościoła katolickiego i żąda ich uchylenia. Równocześnie wydał pełnomocnik ten także osobną notę do rządu kantonu *Fryburg*, w której żąda odwołania naruszających prawa kościelne uchwał rady wielkiej z 11. października 1850.

(*D. R.*)

(Tułacze szwajcarscy.)

Berna, 1. marca. Jak się dowiadujemy z doniesienia urzędowego, wtargnęła niedawno ze starych kantonów zgraja tułaczy do urzędowego okręgu *Frauenbrunnen*, pomiędzy którymi znajdowały się także kobiety z obciętemi włosami. Rada rządowa nakazała jak najsurowiej wydalić ich ztamtąd natychmiast i wniosła do rady federacyjnej zastrzeżenie przeciw wielkiemu naseleniu tułaczy.

Tułacze szwajcarscy dziela się na dwie klasy główne: na cierpiących i wałęsających się. Tułaczami nazywają się ci ludzie, którzy nie są w stanie złożyć przepisanej kwoty dla naliczania prawa obywatelstwa; nie tam bowiem jest ojczyzna Szwajcara, gdzie się urodził, lecz tam, gdzie posiada prawo obywatelstwa. Wspomnieni w doniesieniu urzędowym tułacze należą do klasy wałęsających się, którzy mieszkają w niedostępnych wąwozach na pograniczu kantonów, sypiają w jaskiniach lub szałasach i żywią się korzonkami, ziołami i wyzebranym

chlebem. Są pomiędzy nimi mężczyźni, kobiety i dzieci rozmaitego wieku. Tułacze szwajcarscy są z wielu względów podobni do niewolników w starożytnych republikach. Podług wykazu rady federalnej z roku 1850 wynosi liczba cierpiących po kantonach tułaczy 10 do 12,000 dusz, przy 2,000,000 ludności w ogóle. Liczby zaś walęsających się tułaczy oznaczyć niepodobna, ponieważ ludzie ci niewpisani do żadnej listy i niecierpieni nigdzie, żyją na włóczędztwo tylko jak zwierzęta w jaskiniach pomiędzy górami. (D. R.)

Włochy.

(Depesza telegraficzna.)

Turyń, 5. marca. Wkrótce ma być przedłożoną parlamentowi ustawa względem zaprowadzenia małżeństwa cywilnego. — Proboszcz z Valvera skazany został na 5 miesięczne więzienie i karę pieniężną 100 franków za to, że w kazaniach swoich nazywał ludność zdemoralizowaną i utrzymywał, że rząd od 2 do 3 lat już same tylko niesprawiedliwości i gwałty popełnia. Izba deputowanych przyjęła już 10 artykułów ułożonego przez ministra finansów budżetu wydatków. — Dziennik „Risorgimento“ umieścił natarczywy artykuł, w którym pochwała postępowanie rządu w sprawie wychodźców.

Rzym, 3. marca. Wczoraj przybył tu kardynał Fornari, jak się zdaje, na miejsce kardynała Antonelli. (Lith. kor. austr.)

(Plan nowej organizacji armii papieżkiej.)

Rzym, 27. lutego. Margrabia Grimaldi i La Pierre podali papieżkiemu rządowi plan do nowej organizacji armii. Memoryał ten napisany jest w języku francuskim i wychodzi z tej zasady, że świecka władza stolicy apostolskiej jest neutralną potęgą, a wojska jej nie są przeznaczone do prowadzenia wojny, gdyż jest to obowiązkiem całego świata katolickiego, bronić panującą głowę kościoła i utrzymywać ją w niezawisłości, tudzież w swobodnym wykonywaniu jej praw i funkcji. Armia papieżka przeto nie powinna być wyłącznie rzymska, lecz raczej powszechną katolicką i według planu miałyby się składać w jednej trzeciej części ze Szwajcarów, a zresztą z Hiszpanów, Irlandczyków, Francuzów, a w jednej szóstej części z rzymskiej żandarmeryi. Skład piechoty następujący: 6 batalionów, każdy po 1223 żołnierza, a mianowicie: 2 bataliony Szwajcarów, 1 batalion Irlandczyków, 1 batalion Hiszpanów, 6 batalionów Francuzów i 1 batalion Rzymian. Kawaleria składałaby się z 600 żołnierza i 520 koni i podzielona na 6 szwadronów. Artyleria składałaby się z 8 baterji i z 294 żołnierza. Wojska te mają być rozłożone w prowincjach w ten sposób, izby się mogły wspierać nawzajem i każdego czasu stawić skuteczny opór, a mianowicie stać ma w Rzymie półtora batalionu, w Civitavecchia, Frosinone, Spoleto, Paraggio, Forli, Bononii i Ferarze po pół bataliona, w Ankonie zaś jeden cały batalion. Z czterech szwadronów jazdy przypadłby jeden na każdą rzymską prowincję. Gdyby terazniejszą żandarmeryę zatrzymano i nadal, tedy według pomienionego planu wynosiłby stan czynnych wojsk papieżkich 10338 ludzi. Rząd i kraj odniósłby ztąd większą korzyść co do bezpieczeństwa i porządku niż wówczas, kiedy utrzymywano w służbie 18,000 żołnierza, a nadto oszczędzono by 800,000 szkodów. (Ll.)

Niemce.

(Sprawozdanie komisji dla umorzenia długu państwa. — Pismo p. t.: „Polityka rządu Bawarskiego.“)

Mnichów. Mianowana przez izbę radców stanu komisja do umorzenia długów państwa przedłożyła sprawozdanie, według którego stan całego długu państwa Bawaryi po koniec grudnia 1850 wynosi 141,169,383 fl. 56 kr. 2 szel., z których 120,196,713 fl. 56 kr. 2 szel. przypada na tak zwany dług stary, a 20,972,660 fl. na tak zwany dług nowy. — Według dziennika *N. M. S.* drukowane tutaj pismo pod nazwą: „*Polityka rządu Bawarskiego*“ które także pomiędzy członków izby jest rozdane, zostało nie za przyczynieniem się rządu, lecz konstytucyjno-monarchycznego towarzystwa wolności i prawności na widok publiczny wydane.

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 6. marca.)

Metal. austr. 5 $\frac{1}{2}$ — 7 $\frac{3}{4}$; 4 $\frac{1}{2}$ 65 $\frac{3}{8}$. Akcje bank. 1167. Sard. 34 $\frac{3}{4}$. Hiszpańskie 3 $\frac{1}{2}$ — 33 $\frac{3}{4}$. Polskie 300 L. — 500 L. 82 $\frac{3}{4}$.

Prusy.

(Depesze telegraficzne.)

Berlin, 8. marca. Prezydent policji Hinkeldey mianowany prezydentem rządowym dla Lignicy i opuści Berlin dopiero po rozpoczętej już organizacji policji. Na dzisiejszym posiedzeniu izby drugiej debatowano nad wnioskiem deputowanego Vincke, ażeby izba dla rozpoznania położenia kraju mianowała wydział, a izba przeszła względem tego wniosku większością 228 głosów przeciw 41 do pojedynczego porządku dziennego.

(Kurs giełdy berlińskiej z 8. marca.)

Dobrowolna pożyczka 5 $\frac{1}{2}$ 105 $\frac{3}{4}$ L. Ohlig. długu państwa 85 $\frac{3}{8}$. Akcje bank. 97 L. Polskie listy zastawne 94 $\frac{1}{4}$ L. Polskie 500 L. — 82; 300 L. — 145 $\frac{1}{4}$ L. Frydrychodory 13 $\frac{1}{2}$. Inne złoto za 5 tal. 8 $\frac{1}{4}$. Austr. banknoty 78 $\frac{3}{4}$.

Królestwo Polskie.

(Ulaskawienia.)

Warszawa, 6. marca. Najjaśniejszy Pan przychylnie do wstawienia się J0. księcia Namiestnika Królestwa, najmiłościwiej dozwolił raczył *Jakobowi Wąsowskiemu*, za przestępstwo polityczne w roku 1834 na osiedlenie w Syberji zesłanemu, powrócić do królestwa Polskiego, jeżeli terazniejsze postępowanie jego okaże się zupełnie zadawalniającem, bez powrócenia mu atoli szlachectwa i skonfiskowanego na rzecz skarbu majątku.

— Najjaśniejszy Pan przychylnie do wstawienia się J0. księcia Namiestnika królestwa, najmiłościwiej dozwolił raczył, wychodźcy Polskiemu, obecnie w W. księstwie Poznańskiem przebywającemu, *Henrykowi Tarło*, powrócić do królestwa Polskiego, bez dozwolenia mu atoli legitymowania się z pochodzenia szlacheckiego i bez powrócenia mu skonfiskowanego na rzecz skarbu majątku. (G. War.)

Turecja.

(Depesza telegraficzna.)

Zara, 4. marca. Seraskier Omer Basza mianował dla przeprowadzenia organizacji w Hercegowinie kilku pełnomocników. Słychać, że insurgenci krainicy połączeni z powstańcami Hercegowiny starli się znowu z wojskiem Seraskiera. Na wiadomość o tém miał Arad Basza pospieszyć z wojskiem tureckim z Trawnika na pomoc i zmusić insurgentów do uciezki. W Sarajewo zostały 3 bataliony na załodze. (L. K. A.)

Rzecz domowa.

Protokół

trzydziestego siódmego posiedzenia Wydziału miejskiego stołecznego miasta Lwowa dnia 30. stycznia 1851.

(Dokończenie.)

Uchwalony adres przeniesiony z pierwtworu niemieckiego, opiewa:

Wasza Excellencyo!

Wysokiem postanowieniem ministeryalnem z dnia 12. września r. z. do l. 7632 w ustępie 11. raczyłeś Wasza Excellencyo, utworzenie klas przybocznych niższego gimnazjum we Lwowie, z zastosowaniem postanowień wydanych dla zachodnio-galicyjskich gimnazjów łaskawie rozporządzić, i uzupełnienie onego, ile być może w widoku postawić. Wysokie to rozporządzenie przeszło już w wykonanie; klasy przyboczne z wykładem nauk w języku polskim otworzono w sposób oznaczony — z pomyślnym postępem.

Z radośnem uczuciem wdzięczności widzi podpisana rada gminna w tém postanowieniu świadczącem o pieczołowitości Waszej Excellencyi, nadaną sposobność do zaspokojenia wielostronnych wymagań i istotnych potrzeb.

Przy natłoku uczącej się młodzieży okazuje się utworzenie trzeciego gimnazjum we Lwowie urządzeniem koniecznem i nader użytecznem, gdyż tylko przy większym rozkładzie uczniów gymnazyja lwowskie zdołają częścią wyższym wymaganiom terażniejszości we względzie naukowym coraz więcej odpowiedzieć, częścią zaś ducha zbawiennęj karności utrzymać, i na moralne wykształcenie młodzieży skutecznie wpłynąć.

Podpisana rada gminna spostrzega oraz w postanowieniu Waszej Excellencyi, które jednej z najważniejszych zasad konstytucyi, zasadzie równouprawnienia narodowości stanowczo zadość czyni, równie jak w każdej innej gałęzi, w którą się organizm konstytucyjny rozrasta, nową podporę i utrwalenie publicznego zaufania i powszechnego zadowolenia.

Rada gminna niezapoznaje nakoniec, iż każde rozszerzenie i pomnożenie tutejszych zakładów naukowych siły intelektualne tej stolicy rozmnaża, znaczenie jej na zewnątrz podwyższa, a nawet jej materyalne interesa popiera.

Niżej podpisana rada gminna idzie przeto z radością za popędem powinności, wynurzając Waszej Excellencyi z uszanowaniem uczucia najgorętszego podziękowania za instytucję, której zbawienna skuteczność tak wielostronnie rozkrzewia się.

Jednakże, czem pożądansem utworzenie zupełnego trzeciego gimnazjum się objawia, tém więcej poczuwa się rada miejska do obowiązku, w uznaniu mądrości zamiarów Waszej Excellencyi to ważne dzieło wedle sił i możności wesprzeć. Tym celem oświadcza ona chętnie gotowość swą ulokowania trzeciego gimnazjum na pierwsze 6 lat na własne koszta, oddając się przyjemnej nadziei, że ta ofiara ze strony ministeryum znajdzie życzliwe przyjęcie i rychłą uzyska sposobność do jej urzeczywistnienia.

Referent radzca mag. Vrabetz.

4) Na propozycję magistratu zgodnie z sprawozdaniem sekcji handlu i rzemiosł udzielono prawo obywatelstwa lwowskiego za złożeniem należytej taksy 1. Józefowi Włoszyńskiemu ze Lwowa, na profesję piekarską; 2. Ferdynandowi Zehetgruber ze Lwowa, na profesję piekarską, i 3. Teodorowi Lalich, rodem z Orahovacz w Krocacyi, na handel mięsa z kłutych zwierząt.

Referent radzca mag. Gregorowicz.

5. Ogłoszono wezwanie w celu przyczynienia się do wsparcia pięciu funduszów inwalidów przez udział w loteryi w Wiedniu przysposobionej, i otworzono subskrypcye pomiędzy obecnymi członkami wydziału.

6. W skutek przedstawienia magistratu, tudzież sekcji finansowej udzielono prawo obywatelstwa lwowskiego za złożeniem taksy p. Piotrowi Mikolasch, aptekarzowi i właścicielowi realności, tudzież pp. Franciszkowi Schmidt i Franciszkowi Hellmann, obudwom odnośnie do uchwały z dnia 16. stycznia r. b.

7. Prośby dwóch urzędników przy kasie miejskiej o zezwolenie dopłaty rocznych 240 zr. — za wnioskiem magistratu i sekcji finansowej z powodu nastąpić mającej organizacji urzędów miejskich, zostały odmówione.

8. Przedłożono wydziałowi do rozstrzygnięcia podania urzędników magistratualnych manipulacyjnych o zezwolenie zapomogi z powodu drożyzny.

Po dłuższej dyskusji utrzymał się wniosek p. referenta, do którego sekcja finansowa przychyliła się — przeciw uchwale magistratu, który tego był zdania, ażeby nie odstąpić od dotychczasowego postępowania przy udzielaniu zapomogi dla urzędników i służby miejskich.

Wydział zezwala na wypłacenie dodatku przez wzgląd na drożyznę urzędnikom manipulacyjnym pobierającym roczną płacę tylko po 500 zr. i niżej, mianowicie dla żonatych po 10 odsetek, zaś dla bezżennych po 6 odsetek z prelimitowanej na zapomogi dla urzędników i służby miejskich sumy 3000 zr. wyjąwszy tych, którzy lub realności lub inny majątek posiadają, wreszcie remunerację albo inny dodatek oddzielnie pobierają, lub też w bieżącym roku już wsparcie otrzymali. Dalszej atoli zapomogi urzędnicy, którym w skutek tej uchwały dodatek asygnowany zostanie, w roku bieżącym spodziewać się już nie mają.

Koniec posiedzenia o 8 godzinie wieczór.

Wiadomości handlowe.

(Targ na woły we Lwowie.)

Lwów, 10. marca. Spęd bydła rzeźnego liczył na dzisiejszym targu 417 wołów i 3 sztuki krów, których w 18 mniejszych i większych stadach po 6 do 70 sztuk, a mianowicie z Rozdołu, Kamionki, Dawidowa, Żółkwi, Szczérca, Stojanowa, Bóbrki, Stosowa, Janowa, Narajowa i Stróssowa na plac przypędzono. Z tej liczby sprzedano — jak się dowiadujemy — na potrzebę miasta tylko 66 wołów, i płacono za sztukę, którą szacowano na 12 kamieni mięsa i 1 kamień łożu, 120 zr., sztuka zaś, mogąca ważyć 16 $\frac{1}{2}$ kamieni mięsa i 2 $\frac{1}{4}$ kamieni łożu, kosztowała 160 zr. 37 $\frac{1}{2}$ kr. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie Samborskim.)

Sambor, 5. marca. Od 16. do 28 lutego płacono na targach w Samborze, Drohobyczu i Komarnie w przecięciu za korzec pszenicy 18r.30k.—22r.—18r.; żyta 16r.—16r.15k.—14r.; jęczmienia 12r.—10r.45k.—10r.; owsa 5r.30k.—5r.45k.—6r.; hreczki 0—12r.30k.—10r.; kukurudzy w Drohobyczu 13r.; kartofli 5r.30k.—5r.—4r. Za cetnar siana 2r.30k.—2r.—3r.32k. Sąg drzewa twardego sprzedawano po 17r.30k.—14r.—20r.; miękkiego po 12r.30k.—12r.30k.—12r.30k. Funt mięsa wołowego kosztował 10k.—8k.—9k. i garniec okowity 3r.20k.—3r.15k.—4r. w. w. Nasienia konicza i welny nie było w handlu.

(Handel zbożem.)

Gdańsk, 1. marca. Przy zmniejszonych dowozach targi angielskie może cokolwiek więcej przedstawiały ożywienia. Krajowe ziarno lichej kondycji z trudnością odchodziło, dobre zagraniczne po ostatnio-tygodniowych cenach łatwiejszy znajdowało odbył i stan ogólny handlu w dawniej został pozycyji.

W ciągu tygodnia przybyło do Londynu kwarterów:

	Pszen.	Jęcz.	słodu,	owsa,	żyta,	bobu,	grochu,	wyki,	s. ln. i kon.
z kraju	2972	2836	—	6423	—	—	1067	—	5
z zagran.	9336	700	—	6181	—	—	1940	—	5574

Mąki z kraju cetn. 18,140 z zagranicy 23,142.

Do wszystkich Wielkiej Brytanii portów z zagranicy przywieziono w ciągu miesiąca stycznia 1850 r. 1851 r.

Pszenicy	141,761	kwar.	328,482	kwar.
Jęczmienia	39,984	"	70,742	"
Owsa	25,917	"	41,917	"
Kukurudzy	52,824	"	56,007	"
Grochu	6,748	"	8,956	"
Bobu	32,776	"	20,123	"
Mąki	258,251	cetn.	411,971	cetn.

W nocy z 3. na 4. b. m. popełniono w głównym składzie tytoniu i tabaki kradzież z włomaniem się, przyczem zabrano znajdującą się tam kwotę pieniężną, pewną ilość tytoniu, tudzież kilka tysięcy lepszych i pośledniejszych cygarów. W kwocie pieniężnej znajdował się także nadpalony nieco banknot 5-reńskiowy, na który zwrócono szczególniejszą uwagę tutejszych kupców. Jakoż tego samego jeszcze wieczora przytrzymano jednego ze sprawców kradzieży.

Usiłowaniam zwierzchności bezpieczeństwa powiodło się przytrzymać zaraz drugiej nocy po popełnionej kradzieży 3 współników kradzieży, a w skutek przedsięwziętych z tego powodu rewizji domowych znaleziono znaczną ilość rozmaitych rzeczy, jako to: bieliznę, suknie, pościel i t. p., które według wyznania przytrzymanych pochodziły z 10 popełnionych ostatniemi czasy kradzieży, a o czem poszkodowani nawet niewiadomili zwierzchność. Oprócz tego znaleziono wielki pęk wytrychów, różne żelazki do wyważania drzwi i zamków, i inne tympodobne narzędzia.

— Dnia 1. marca r. b. skradziono handlarzowi masła Majerowi Frientay (Nr. domu 45 $\frac{3}{4}$) z zamkniętego składu pod Nr. 121 $\frac{3}{4}$ 10 fasek masła, a d. 24. lutego r. b. handlarzowi masła Esne Oken (Nr. domu 113 $\frac{3}{4}$) przez włomanie się 4 fasek masła. W skutek przedsięwziętych ze strony c. k. zwierzchności bezpieczeństwa rewizji u podejrzanych, znaleziono u jednego włóczęgi kilka funtów ma-

Zwiększenie dowozów styczniowych w roku bieżącym tłómaczy się 1° otwarciem przez zimę wszystkich prawie portów niemieckiego i bałtyckiego morza; 2° nieurodzajem w Anglii, a ztąd zwiększonemu żądaniem; to tylko pewna, że dostarczenia zagraniczne po większej części weszły na konsumpcję i zapasy na spichrzach nie są znaczne.

Wszystkie Europejskie targi są obumarłe i eksportatorowie w żadne nie chcą wchodzić tranzakcyje.

Na gdańskiej giełdzie nic się również nie robi, a małe kupna pszenicy dostawionej na kołach, nie mogą być przyjęte za normę targową zboża na spichrzu.

Żyto bez odmiany. — Spiritus 13 $\frac{2}{3}$ tal.

Przed kilku dniami Motława była już wolna od lodów, ostatnie mrozy i śniegi wzmocniły lody na Wiśle i Motławę nanowo zamknęły.

Kursa zamian. Londyn 3 miesięczny 199 $\frac{1}{2}$ do 200. Amsterdam 70 dni 101 $\frac{1}{2}$ do 102. Hamburg 10 tygodni 45. Warszawa 8 dni 94 $\frac{1}{2}$ do 94 $\frac{3}{4}$.

Makowski Kędzior et Comp.

Kurs lwowski.

Dnia 13. marca.

	gotówką		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski mon. k.	5	53	5	56
Dukat cesarski " "	5	57	6	1
Półimperyal zł. rosyjski " "	10	16	10	21
Rubel śr. rosyjski " "	1	59	2	—
Talar pruski " "	1	52	1	54
Polski kurant i pięciozłotówk. " "	1	29	1	30
Galicyskie listy zastawne za 100 zlr. " "	89	52	90	16

(Kurs wekslowy wiedeński z 10. marca.)

Amsterdam 180 p. 2. m. Augsburg 130 p. uso. Frankfurt 129 $\frac{1}{4}$ p. 2. m. Genua 150 $\frac{1}{2}$ p. 2. m. Hamburg 191 l. 2. m. Liworno 126 p. 2. m. Londyn 12-46. l. 2. m. Marsylia 152 $\frac{1}{2}$ l. 2. m. Paryż 152 $\frac{1}{2}$ l. 2. m. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 12. marca.

Książę Sapicha Adam, z Przemyśla. — Hr. Rusocki Włodzimierz, z Dulib. — PP. Hermann Ryszard, z Rzepniowa. — Mierzyński Rafał, z Baryłowa. — Zieliński Ludwik, z Lubyczy. — Komar Witt, z Toporowiec. — Wojczyński Alfred, z Tuligłówn.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 12. marca.

Hr. Poletyło Seweryn, do Korczmina. — Hr. Badeni Władysław, do Surowchowa. — Hr. Starzeński Stanisław, do Derewni. — PP. Kielanowski Tytus, do Zelechowa. — Komarnicki Ignacy, do Kropiwny.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 12. marca.

Pora	Barometr wmiarzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan tem- peratury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 " 4 0	- 1°	+ 0,8°	połud.	pochm.
2 god.pp.	28 3 8	+ 0,8°	- 3°	połud.-wschodni	"
10 g. w.	28 2 10	- 3		—	pogod.

TEATR.

Dzisiaj: tragedia niem. „Hamlet.“

Jutro: pierwszy występ J. Panny Eweliny Kasprzyckiej w melodram: „Wychowanka z Tonningtonu.“

sta, co naprowadziło na dalszy ślad i podało sposobność do zupełnego prawie odkrycia sprawców kradzieży, których w liczbie trzech już wynaleziono i przyaresztowano. Ze sprzedanego przez złodzieją masła odszukano 10 fasek, a to u pewnego piekarza w *Holosku*, u innego na *Lyczakowie*, i u jednego handlarza masłem na krakowskim placu, tudzież w różnych drobnych częściach. Niedostawało jeszcze ze wszystkiej kradzieży (w szacunku szkody 200—300 złr. m. k.) tylko 2 fasek masła, które skonsumowano lub zmarnowano. Kilka fasek masła wynaleziono w pewnej pustej i zrujnowanej piwnicy.

Jeden „Oberjäger“ wraz z żoną z niedawno tutaj przybyłego batalionu strzelców mieszkali w osobnej izdebce koszary wojskowej, a przez nieostrożność i nieszczęśliwy przypadek zadusili się we śnie czadem z węgla. Małżeństwo to było bezdzietne; pogrzeb obojga odbył się zarazem 11go b. m.

Doniesło to się do wiadomości zwierzchności administracyjnej, że do jatek żydowskich sprowadzano bydło rzeźne po-pod sklepienie Peltwy, a następnie za podważeniem podłogi w jatkach windowano woły do góry. Tym sposobem uszczuplano nie tylko przychód cłowy, lecz nadto przekraczano przepisy sanitarne niepoddając bydło rzeźne pod lekarską rewizję.